



Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:

1.Pf.20.475/2024/8-I.

A felperes:

felperes

felperes címe

A felperes képviselője:

Imre Ügyvédi Iroda

ügyvéd címe

Az I. rendű alperes:

I.r. alperes

I.r. alperes címe

Az alperes képviselője:

Dr. Bacsek György Ügyvédi Iroda

ügyvéd címe

A per tárgya:

hangfelvételhez fűződő jog megsértésének a megállapítása

Az elsőfokú bíróság:

Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

63.P.21.240/2024/9.

A fellebbezést benyújtó fél:

felperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet megváltoztatja és megállapítja, hogy az I. rendű alperes megsértette a felperes hangfelvétel védelméhez fűződő jogát azzal, hogy a blikk.hu internetes portálon 2024. március 16-án megjelent „Magát buktatta le az személy halálát okozó milliárdoscsemete – „Megcsúsztam és nekipattantam az autónak” című cikkben a felperesnek a 112-es segélyhívóval folytatott beszélgetéséről készült hangfelvétel tartalmát nyilvánosságra hozta.

Kötelezi az I. rendű alperest a hangfelvétel tekintetében a jogsértés abbahagyására, őt a további jogsértéstől eltiltja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül a cikkből a segélyhívóval folytatott hangfelvétel tartalmát távolítsa el.

Mellőzi a felperest perköltség és kereseti illeték megfizetésére kötelező rendelkezést.

Kötelezi a cég-t (cím), hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 990.600 (kilencszázkilencvenezer-hatszáz) forint együttes első- és másodfokú perköltséget, továbbá az

államnak 84.000 (nyolcvannégyezer) forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket. Az illeték megfizetése a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételi számlájára e határozat meghozatalának napjától számított 60. napon esedékes.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] A felperessel szemben büntetőeljárás van folyamatban a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 235. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés *b*) pontja szerint minősülő közúti baleset okozásának büntette miatt, amelyben a Hajdú-Bihar Vármegyei Rendőr-főkapitányság a nyomozó hatóság.

[2] Az I. rendű alperes 2024. március 16-án a www.blikk.hu internetes portálon „Magát buktatta le az személy halálát okozó milliárdoscsemete – megcsúsztam és nekipattantam az autónak” címmel tett közzé cikket, amelyben beszámolt arról, hogy „létezik egy drámai telefonbeszélgetés, amely felér egy beismerő vallomással”, „felperes a segélyhívásában elismerte, hogy ő csúszott meg.” A sajtóközlemény a következő közléseket is tartalmazza: „Csakhogy a bíróságon nem lesz nehéz az ellenkezőjét bizonyítani, hiszen - értesüléseink szerint - a gázoló maga is elismerte a tragédia utáni pillanatokban, hogy az ő hibájából történt a végzetes ütközés”, „A legapróbb fűszálba is igyekszik belekapaszkodni a települési halálos balesetet okozó felperes, hogy mentse magát a felelősségre vonás alól, de nagyon úgy tűnik, hiábavaló minden próbálkozása”, „A Blikk birtokába került az a hangfelvétel, amiben felperes a segélyhívót tárcsázva mindent bevallott.”, „Az alábbi beszélgetés zajlott le szó szerint a balesetben részes felperes és a segélyhívó diszpécser között: - Jó estét, nagyon nagy baleset történt itt, a utcanév utáni... Én baleseteztem.”

[3] Az írás a diszpécserrel lebonyolított segélyhívó beszélgetés egy részének szó szerinti leiratát is tartalmazza, közli, hogy az alábbi beszélgetés zajlott le szó szerint a balesetben részes felperes és a segélyhívó diszpécser között:

[4] –Jó estét, egy nagyon nagy baleset történt itt a utcanév utáni... Én baleseteztem...

[5] –Hol vannak?

[6] –település, itt a (...)A felüljárón.

[7] –Mi történt?

[8] –A kanyarban megcsúsztam és ... nekipattantam az autónak.

[9] –Aha. Személyi sérülés?

[10] –Mentő és rendőr kell!

[11] –Forgalmi akadály?

[12] –Nincsen. K. ... gyertek gyorsan! Szerintem itt egy halálos baleset történt.

[13] –Halálos?

[14] –Igen.

[15] –Tudják ellenőrizni az életjeleket?

[16] –Nincsen életjel... (...)

[17] A felperes jogi képviselője útján 2024. április 12-én helyreigazítás közzététele iránti kérelemmel fordult az I. rendű alpereshez. Sérlemzte azt is, hogy a hangfelvételt a hozzájárulása nélkül tették közzé, továbbá, hogy a 112-es segélyhívó diszpécserével folytatott beszélgetésről készült hangfelvételt a hozzájárulása nélkül tették közzé, abból hozzájárulása nélkül idéztek, ami sérti a hangfelvétel védelméhez fűződő személyiségi jogát. Kérte a helyreigazító közlemény közzétételét, a jogsértéstől való tartózkodást és a közzétett hangfelvétel szövegének eltávolítását.

[18] Az I. rendű alperes a felperes felszólításának nem tett eleget.

[19] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az I. és II. rendű alperes a blikk.hu megnevezésű, <http://www.blikk.hu> domain címen elérhető internetes portálon 2024. március 16-án megjelent „Magát buktatta le az személy halálát okozó milliárdoscsemete – megcsúsztam és nekipattantam az autónak” című cikkben a segélyhívóval folytatott hangfelvétel tartalmának nyilvánosságra hozatalával megsértették a hangfelvétel védelméhez fűződő személyiségi jogát. Kérte továbbá az I. és II. rendű alperes kötelezését a segélyhívóval folytatott hangfelvétel tartalmának a sajtóközleményből való eltávolítására, a sérelmes helyzet megszüntetésére és a jogsértést megelőző állapot helyreállítására, a jogsértés abbahagyására, a jogsértéstől való tartózkodásra, nyilvános bocsánatkérés útján megfelelő elégtétel adására.

[20] A felperes keresettől való részbeni elállása folytán az elsőfokú bíróság a 2024. május 27-én meghozott 63.P.21.240/2024/4. számú végzésével az eljárást a cég II. rendű alperes és az I. rendű alperes nyilvános bocsánatkérésre kötelezésére vonatkozó kereseti kérelemrész tekintetében megszüntette.

[21] A felperes a keresete jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:48. §-ára, a 2:51. § (1) bekezdésére és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 502-503. §-ra hivatkozott.

[22] Előadása szerint az I. rendű alperes a cikkben a hangfelvétel leiratát a hozzájárulása nélkül tette közzé. Ha a felvétel a Ptk. 2:48. § (2) bekezdése szerinti kivételt képező esetnek minősülne, a PJD2020. 24. számú döntésben foglaltak alapján az I. rendű alperes akkor sem használhatta volna fel azt. Hivatkozott a Kúria Pfv.20296/2020/10. számú döntésében írtak alapján arra, hogy amennyiben a jogszerűen készített felvételt nem az adott eseményről készült beszámolóban használják fel, nem mellőzhető az érintett személy hozzájárulásának beszerzése. A felvétel felhasználásához hozzájáruló nyilatkozatot nem lehet kiterjesztően értelmezni, azt a Ptk. 6:8. § (3) bekezdése kifejezetten tiltja.

[23] Érvelése szerint nem minősül közéleti szereplőnek. A 112-es segélyhívóval folytatott beszélgetés leiratából, tartalmából a személye beazonosítható, amit az is alátámaszt, hogy a cikk megjelenése óta folyamatos atrocitások érik.

[24] Az I. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását indítványozta.

[25] Álláspontja szerint a felperes által hivatkozott előzetes eljárás alkalmatlan arra, hogy a per a Pp. 502. §-a alapján lefolytatható legyen. A felperes a Fővárosi Törvényszéken 10.P.21.239/2024. számra iktatott sajtó-helyreigazítási pert indított, és jogellenesen ugyanazt a sajtó-helyreigazítási kérelmet használja fel jelen perben, ugyanannak a szövegnek a törlését követelve. Álláspontja szerint a sajtó-helyreigazítás iránti, illetve a Pp. 502. § szerinti előzetes kérelem egy iratban nem terjeszthető elő.

[26] Érvelt azzal is, hogy a Pp. 502. § a személy képmását, illetve hangfelvételét a maga fizikai valóságában helyezi védelem alá, amikor a képmás, illetve a hangfelvétel valamilyen műszaki hordozóeszközön harmadik személyek számára válik elérhetővé. Az adott esetben nem magát a hanganyagot tárta a nyilvánosság elé, hanem a büntetőeljárás nyomozási irataiban lévő hangfelvétel részbeni leírását tartalmazza a sajtóközlemény.

[27] A hangfelvétel felhasználása nem volt visszaélészerű és öncélú, a cikk közérdeklődésre számot tartó témában jelent meg. A felperes nem minősül közszereplőnek, az elkövetett cselekmény azonban olyan súlyú, hogy a felperes köteles tűrni az ezzel kapcsolatos tudósítást. E körben az I. rendű alperes utalt a 7/2014. (III. 7.) AB határozatban és a 3145/2018. (V. 7.) AB határozatban foglaltakra.

[28] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

[29] Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 15 napon belül 76.200 forint perköltséget, továbbá az államnak 36.000 forint eljárási illetéket.

[30] Ítéletének indokolásában alkalmazott jogszabályként a Pp. 502. §-ában és a Ptk. 2:48. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakat ismertette.

[31] Azt állapította meg, hogy a felperes előzetes eljárása a Pp. 502. §-ának megfelelő volt. Nem jogszabályi elvárás, hogy a különböző jogsérelmek miatt a fél az előzetes eljárásban külön kérelmeket terjesszen elő. A perbeli felszólítás tartalmazta a Pp. 502. § (2) bekezdésében foglaltakat, a sérelmezett hangfelvétel megjelölését, valamint azt, hogy mit tekint a felperes jogsértőnek. A keresetben a jogsértés esetére alkalmazni kért jogkövetkezményeket is feltüntette.

[32] A Ptk. 2:48. §-ának rendelkezéseit értelmezve kifejtette, hogy a jogszabály az ember képmását és a hangját – fizikai valóságában – nevezi meg a személyiség lényegi elemének és azokat helyezi védelem alá. A 28/2014. (IX. 29.) AB határozat szerint is a képmás és a hangfelvétel szolgál közvetetten a személyiség azonosítására, a személyiség lényeges tulajdonságait közvetítve.

[33] A hangfelvétel leirata a jogi rendelkezés alkalmazásának körében nem részesül jogi védelemben. A leirat ugyanis egy tényközlés, amely nem minősül nyilvánosságra hozatalnak. A hangfelvétel bizonyos részei leiratának közzétételével tehát nem valósult meg a felperes hangfelvétel védelmére vonatkozó személyiségi jogának megsértése.

[34] Az elsőfokú bíróság kiemelte azt is, hogy a személyiségi jogsértés megállapítására egyébként is csak akkor kerülhet sor, ha a hangfelvétel elkészítésére és felhasználására nemcsak hozzájárulás nélkül, de visszaélészerűen kerül sor (PJD2017. 23.). Egy ilyen súlyú bűncselekménnyről való tudósítást a közérdek indokolja, így az nem visszaélészerű.

[35] A pervesztes felperest a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte az I. rendű alperes jogi képviselője folytán felmerült ügyvédi munkadíjban megjelenő perköltség megfizetésére. Az ügyvédi munkadíj összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 3. § (3) bekezdés alapján határozta meg, áfával emelt összegben.

[36] Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezett.

[37] Jogorvoslati kérelmében az elsőfokú ítélet keresetének megfelelő tartalommal történő megváltoztatását és az I. rendű alperes perköltségben marasztalását kérte.

[38] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság a megállapított tényállásból téves jogi következtetéseket vont le, a jogszabályokat helytelenül alkalmazta. Az elsőfokú ítélet sérti a Ptk. 2:43. § g) pontját, a 2:48. § (1) és (2) bekezdését, és a 2:51. § (1) bekezdését, a Pp. 502-503. §-át.

[39] Az elsőfokú bíróság által hivatkozott 28/2014. (IX. 29.) AB határozat az elsőfokú ítélet indokolása [41] bekezdésében foglaltakkal szemben nem juttatta kifejezésre azt, hogy „a képmás és a hangfelvétel szolgál közvetetten a személyiség azonosítására, a személyiség lényeges tulajdonságait közvetítve”.

[40] Az Alkotmánybíróság által vizsgált ügyben egy rendezvény biztosításában feladatot ellátó rendőrök érvényesítették a személyiségi jogaikat, egy, a rendezvényről beszámoló internetes hírportál kiadójával, illetve szerkesztősséggel szemben, a rendezvényen készült fényképfelvételek közzélése miatt. Az Alkotmánybíróság ennek okán az elsőfokú bíróság által hivatkozott határozatában kizárólag a képmáshoz való jog megsértését vizsgálta, míg a hangfelvétellel való jog megsértését nem tette a vizsgálat tárgyává. A hangfelvételt

kizárólag arra tekintettel említette, hogy a Ptk. a képmáshoz- és a hangfelvételhez való jogot, valamint annak megsértését ugyanazon jogi rendelkezésben szabályozza.

[41] Az AB határozatban foglaltak értelmezése alapján nem vonható le olyan következtetés, hogy a hangfelvétel önmaga az, ami a személyiség lényeges tulajdonságát közvetíti, védelmet élvez, míg a hangfelvétel tartalma, annak leírata már nem. Az elsőfokú ítélettel szemben az AB határozat [39] bekezdésében nem szerepel „az” határozott névelő, valamint az „ami” főnévi vonatkozó névmás, amelyek alkalmazása az elsőfokú ítéletben az AB határozattól eltérő szemantikai értelmezést kölcsönzött a [39] bekezdésben foglaltaknak.

[42] A felperes hangsúlyozta, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) a hatályos Ptk.-hoz képest eltérően szabályozta a képmáshoz és hangfelvételhez való jogot. Lényeges eltérés a Ptk. szabályozásában a régi Ptk.-ban foglaltakhoz képest, hogy a felvétel elkészítéséhez és annak felhasználásához is az érintett személy hozzájárulása szükséges. A régi Ptk. az elkészítést még nem deklarálta a hangfelvételhez való jog sérelmeként, illetve a felhasználás helyett a nyilvánosságra hozatalt nyilvánította személyiségi jogot sértőnek. Ugyanezen eltérés mutatkozik a Ptk. 2:48. § (2) bekezdésében is.

[43] Azáltal, hogy a Ptk. a hangfelvétel elkészítéséhez és annak felhasználásához is az érintett személy hozzájárulását kívánja meg, a védett tárgy nem kizárólag a hangfelvételen hallható hang, hanem a hangfelvétel tartalma, leírata is. A szó szerinti idézés a hangfelvételtől nem tényközlés, azon túlmutat és a hangfelvétel jogtalan felhasználását eredményezi.

[44] A Ptk. 2:43. § g) pontjában, valamint a 2:48. §-ban foglaltak megkerülését célozta az I. rendű alperes azon eljárása, hogy nem a hangfelvételt, hanem kizárólag annak tartalmát tette közzé. Az I. rendű alperes által szerkesztett cikk nem a hangfelvétel teljes leiratát tartalmazza, hanem annak kiragadott, de szó szerint idézett mondatait. A cikkben nem szerepel információ a sokkos állapotról, amelyben a hangfelvétel készült, vagy az azonnali segítségnyújtásra törekvésről. Az I. rendű alperes által választott felhasználási mód következtében a felperest a cikk megjelenése óta folyamatos atrocitások érték, hiszen a hangfelvétel I. rendű alperes által ismertetett tartalma a közvéleményt célzottan a személye ellen uszította.

[45] Az elsőfokú bíróság a PJD2017. 23. számú döntésben írtak alapján tévesen vonta le azt a jogi következtetést, hogy egy ilyen súlyú bűncselekmény esetén a büntetőeljárás lefolytatásáról való tudósítást a közérdek indokolja. A perbeli balesetnek, a konkrét élethelyzetnek nincs olyan társadalmi jelentősége, hatása, amely megalapozná a magasabb törési kötelezettségét az I. rendű alperes eljárásával szemben. Az adott esetben az I. rendű alperes oldalán sem méltányolható magánérdek, sem közérdek nem állt fenn.

[46] A felperes hivatkozott a BDT2014. 3076. számú döntésben foglaltak alapján arra, hogy a közérdekből vagy jogos magánérdekből történő felhasználás esetén is mérlegelni kell, hogy a felhasználás nem okoz aránytalan sérelmet a bizonyítani kívánt jogsértéshez képest. Az I. rendű alperes a hangfelvételt szó szerint, annak részleteit kiemelve idézte abból a célból, hogy ellenszenvet keltsen az olvasók szemében a személye iránt. A hangfelvétel ily módon való felhasználása már önmagában is aránytalan sérelmet okozott, amit a tudósítás I. rendű alperes által állított szükségessége nem kívánt meg, és nem állt arányban a sajtó tájékoztatási kötelezettségével.

[47] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben marasztalását indítványozta.

[48] Előadása szerint az elsőfokú bíróság a tényállást a szükséges mértékben feltárta, a vonatkozó jogszabályok körét is helyesen állapította meg és helyes jogi következtetéseket vont le.

[49] Álláspontja szerint a felperesnek a sajtó-helyreigazítási eljárásban előterjesztett előzményi felhívása a jelen perben nem lett volna alkalmazható. A felperes nem tett eleget a Pp. 502. § (2) bekezdésében előírt követelményeknek. Abból a törvényi előírásból kiindulva, hogy a képmáshoz és a hangfelvételhez való jog érvényesítése iránti keresetet más keresettel összekapcsolni vagy egyesíteni nem lehet, nem kapcsolható össze a sajtó-helyreigazítási eljárás és a Pp. 502. §-a szerinti törlési eljárás előzményi eljárása sem. A felperes ugyanazt a sajtó-helyreigazítási kérelmet használja fel az előzményi eljárása bizonyítékként, mint amelyet a hivatkozott sajtó-helyreigazítási eljárásban már felhasznált.

[50] A felperes a sajtó-helyreigazítási eljárásban a közleményből kiragadott mondatról beszél, amely mondatban valótlan tény az, hogy elismerte volna a baleset okozását. A kérelem mindössze a hangfelvételtől egyes mondatrészletek kiragadását sérelmezi. A szerkesztőségnek a hivatkozott levelében kért helyreigazítási közlemény tartalmából kellett kiindulnia. A felperesnek a megelőző eljárásban olyan helyzetbe kellett volna hoznia a sajtószervert, hogy az megfelelően dönthessen a kérelemről, vagy annak visszautasításáról, erre azonban nem került sor. Az adott esetben tehát a törlési per megindítását nem előzte meg a sérelem orvoslása iránti kötelező előzetes eljárás a Pp. 502. §-nak megfelelően.

[51] A cikk nem csak egy közúti baleset miatti, felperes által kezdeményezett telefonhívásról szólt a 112-es segélyhívó vonal diszpécserével. A telefonhívás részbeni leírata közzétételének célja az volt, hogy bizonyítsa a cikk címe szerinti azon közléseket, amelyeket egyébként a sajtó-helyreigazítási eljárásban a felperes valótlanoknak tartott. A felperes most ezt a bizonyítási eszközt akarja a jelen perben törölni, annak ellenére, hogy időközben vele szemben vádemelésre is sor került a cikkben leírt bűncselekmény okán.

[52] A hangfelvétel leiratának közzététele azért is indokolt, mert segít megakadályozni a további felelőtlen ségen, gyorsajtáson, súlyos KRESZ szabályszegeáen alapuló halálos közúti baleseteket, jogsértéseket. A hangfelvételrész leiratának a felhasználása a cikk címének és közléstárlalmának megfelelően, nem öncélúan, nem visszaélésázerűen történt.

[53] Jelen esetben azért is mellőzhető a felperes hozzájárulása, mert – bár a felperes nem közszereplő – a cikk által tárgyalat büntető ügy jelentős közérdeklődésre tart számot.

[54] Egy halálos közúti balesetről szóló cikk tartalma több okból is közérdeklő információ, a közlekedésbiztonság javítása, a társadalmi tudatosság növelése, a jogszabályi változások ösztönzése, a közösségi támogatás szükségessége és a tanulságok levonása okán is indokolt a hasonló ügyekről való tudósítás.

[55] A hangfelvétel nem azonosítható annak leírt szövegével, a védett jogtárgy az adott esetben az emberi hang, mint a személyiség része, ezért nincs helye a Pp. 502. § szerinti jogsértés megállapításának.

[56] Valótlanul állítja a felperes, hogy a felhasználási mód következtében atrocitások érik, mivel a felperes hangját, fényképét, vezetéknevét, lakcímét és egyéb azonosító adatait nem tették közzé.

[57] A beszélgetésről készült felvétel tartalmi ismertetése csak annak a ténynek az ismertetése, hogy egy meghatározott tartalommal létezik egy részletes hangfelvétel.

[58] Az I. rendű alperes hivatkozott arra is, hogy a felperes által felszámított és igényelt munkadíj jelentősen túlzott mértékű, nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel, ezért azt mérsékelni kell.

[59] A fellebbezés alapos.

[60] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el. A felülbírálat során a Pp. 380. §-ában megjelölt, az elsőfokú ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó körülményt nem észlelt, mindezek alapján – az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelemre tekintettel – a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az ügy érdemében döntött. A felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdésének megfelelően a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között gyakorolta.

[61] A másodfokú bíróság a felülbírálat eredményeként azt állapította meg, hogy az elsőfokú ítélet az irányadó anyagi jognak nem felel meg, a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetés vonható le. Mindezekre tekintettel az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta.

[62] A Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az adott esetben a felperes előzetes eljárása megfelelt a Pp. 502. §-ában foglalt feltételeknek. Az I. rendű alperes érvelésével szemben a Pp. 496. § (6) bekezdése és az 504. § (4) bekezdése szerinti szabályokból – miszerint a sajtó-helyreigazításra irányuló, illetve a hangfelvételhez való jog érvényesítése iránti keresetet más keresettel összekapcsolni vagy egyesíteni nem lehet – nem következik, hogy a megelőző eljárásban a fél a sajtó-helyreigazítás, illetve a hangfelvételhez való jog érvényesítése iránti igényét egy okiratban nem terjesztheti elő.

[63] A felperes egy cikk miatt az I. rendű alperessel szemben több olyan igényt is érvényesíteni kívánt, amelyek vonatkozásában a Pp. szabályai szerint előzetes eljárást kellett lefolytatnia. A felperes – határidőn belül érkezett – előzetes felszólítása egyértelmű kérelmet tartalmaz a helyreigazítás és a hangfelvétel védelméhez fűződő jog vonatkozásában is, utóbbi tekintetében a hangfelvételt, illetve annak közzétett részét egyértelműen beazonosítja és a Pp. 502. § (1) bekezdése szerint igényelt jogkövetkezményeket is megjelöli. Az I. rendű alperes mindezek alapján megfontolás tárgyává tehetette, hogy a felperes kérelmében foglaltaknak eleget tesz-e.

[64] Az elsőfokú bíróság – ítéletének indokolásából következően – az ügyet a Ptk. 2:48. § rendelkezése alapján, az Alkotmánybíróság 28/2014. (IX. 29.) AB határozat indokolásának figyelembevételével bírálta el. A hangfelvétel védelméhez fűződő jog tartalmát illetően úgy foglalt állást, hogy a hangfelvétel leiratára a Ptk. szerinti anyagi jogi védelem – a jogtárgy eltérő volta miatt – nem terjed ki.

[65] Döntésének okfejtése lényegében a Kúria Pfv.20182/2012/6. számú ítéletének elvi tartalma szerint alakult, amely szerint: „Ha valaki egy hangfelvétel létezéséről a hangfelvétel szóbeli ismertetésével, illetve a hangfelvétel leírt anyagának közzétételével tájékoztatja a közvéleményt, az csak tényközlés, ezzel a hangfelvétel nyilvánosságra hozatala nem történik meg, ezért a hangfelvételhez fűződő jog megsértése a jogosulatlan nyilvánosságra hozatal miatt az 1959. évi IV. tv. (Ptk.) 80. § (2) bekezdése alapján nem állapítható meg. A hangfelvétel tartalmának ismertetése felhasználásnak minősül. Ebben az esetben azt kell vizsgálni, hogy a Ptk. 80. § (1) bekezdése szerint e felhasználás visszaélésnek minősült-e. Végül a hangfelvétel tartalmi ismertetése adott esetben a magántitok nyilvánosságra hozatalának minősülhet, amikor annak lehet jelentősége, hogy a magántitok nyilvánosságra hozatala jogszerű volt-e. Önmagában tehát a hangfelvétel vagy képmás létezésének az ismertetése nyilvánosságra hozatalnak nem minősül.”

[66] Az elsőfokú bíróság a döntése meghozatala és annak indokolása során figyelmen kívül hagyta, hogy az előbbi döntés a régi Ptk. hatálya alatt elbírált ügyben született, amikor a hangfelvétel védelméhez fűződő jog jogszabályi környezete eltért a jelenlegitől. Nem annak van jelentősége, hogy a felek, illetve a bíróság hogyan határozza meg a hangfelvétel védelméhez fűződő jog védett jogi tárgyát, továbbá, hogy a felvétel leírt módon való közzététele az adott esetben a hangfelvétel nyilvánosságra hozatalának minősült-e vagy sem.

[67] A régi Ptk. 80. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogok megsértését jelentette a más képmásával vagy hangfelvételével kapcsolatos bármiféle visszaélés, míg a (2) bekezdés a képmás vagy hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához az érintett személy hozzájárulását követelte meg, a nyilvános közszereplés kivételével.

[68] A Ptk. 2:48. § (1) bekezdése a képmás vagy hangfelvétel elkészítéséhez és felhasználásához az érintett személy hozzájárulását követeli meg a (2) bekezdésben foglalt kivételekkel (tömegfelvétel és nyilvános közéleti szereplésről készült felvétel).

[69] A jelen ügyben elbírálandó kereset szerint a felperes a Ptk. 2:48. § (1) bekezdésére és a Pp. 502. §-ára hivatkozva a vele készült beszélgetés hangfelvételének jogellenes felhasználását állította. A Ptk. hatályos szabályai szerint a felvétel felhasználásához van szükség az érintett személy hozzájárulására. A felhasználás ténye és a felperes hozzájárulásának hiánya pedig nem vitatott tény.

[70] A Kúria az elsőfokú bíróság által hivatkozott határozatában egyébként azt hangsúlyozta, hogy önmagában a hangfelvétel vagy képmás létezésének az ismertetése nyilvánosságra hozatalnak nem minősül, a hangfelvétel tartalmának ismertetését azonban maga is felhasználásnak tekintette. Az adott esetben a Ptk. 2:48. §-ában foglalt kivételes esetkörök nem állnak fenn, a tömegfelvétel a hangfelvétel vonatkozásában nem értelmezhető, a felperes nem közszereplő, a felvétel nem nyilvános közéleti szereplése során készült.

[71] Ezért az érvényesített jog és a felek előadása (ezen belül a nem vitatott tények) alapján az I. rendű alperesnek azt kellett bizonyítania, hogy olyan körülmény áll fenn, amely szükségtelemmé tette a felperes hozzájárulását a hangfelvétel felhasználásához. Ennek megítélése alapjogi mérlegelést kívánt, nevezetesen, hogy a sajtónak a közérdekű eseményekről szóló tájékoztatásához fűződő joga megelőzi-e az érintett magánélethez, illetve tisztességes eljáráshoz való jogát. A mérlegelést az elsőfokú bíróság elmulasztotta, így a szembenálló jogok és érdekek összevetését a Fővárosi Ítéltábla végezte el.

[72] A bíróságoknak ugyanis alkotmányos kötelezettsége, hogy a perbelihez hasonló ügyekben a sajtószabadság korlátozására irányadó alkotmányos szempontok és az azokat kibontó AB határozatok figyelembevételével járjanak el, ennek során figyelemmel kell lenni a releváns alkotmányossági szempontokra {3/2015. (II. 2.) AB határozat Indokolás [20]}.

[73] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme szerint a hangfelvétel hírbe foglalt tartalmú közzétételének célja kizárólag az volt, hogy bizonyítsa a cikk címének és tartalmának közléseit. Erre figyelemmel eljárása szerinte nem volt öncélú, mert a közlemény közérdeklődésre tartott számot.

[74] Az ítéltábla ezzel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy az Alkotmánybíróság szóhasználatában a „közérdeklődésre számot tartó kérdés” nyilvánvalóan a közügy kategóriájának alkotmányjogi szinonimája. Maga is hangsúlyozza azonban, hogy önmagában a köz kíváncsisága, illetve a pletykaéhség nem alapozza meg egy kérdés közérdeklődésre számot tartó jellegét {3210/2020. (VI. 19.) AB határozat, Indokolás [59]}. Az alkotmányos védelem sem önmagában a közérdeklődésre számot tartó kérdésekre vonatkozik, hanem azok közügyhöz (közérdekű témához) kapcsolódó jellege miatt áll fenn. A tömeges érdeklődés nem azonos a közérdekkel, az a tény pedig, hogy a felperes ellen indult büntetőeljárás menetére és egyes részleteire a médiafogyasztók nagy tömege volt-e kíváncsi, nem ügydöntő jelentőségű annak megítélésénél, hogy a tudósítás – ennek körében a hangfelvétel részleteinek közzlése – közügyben való megszólalásnak minősül-e.

[75] Az I. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelemben foglaltak szerint a beszámolót azért tartotta a közérdekű információk körébe tartozónak, mert az segíthet a közlekedésbiztonság javításában, növelheti a társadalmi tudatosságot, jogszabályi változásokat ösztönözhet, elősegítheti a közösség támogatását és a cikk olvasói a közúti

közlekedés szabályainak megszegésével kapcsolatos tanulságokat is levonhatják. Előadásának lényege szerint tehát feltételezhető, hogy az írás ilyen hatást tesz az olvasókra.

[76] A vonatkozó cikk ehhez képest egy halálos kimenetelű közlekedési balesetről és annak következményeiről számolt be. Kizárólag a balesetre vonatkozó információkat tartalmaz, megjelenési helyét, stílusát, mondanivalóját tekintve pedig bulvárhír. Fokozottan épít a figyelem felkeltésére és az olvasók érzelmeire ható módon tálalja az eset részleteit, majd egyértelműen állást foglal arról, hogy a felperes vétkes a történetekért. A hangfelvétel részleteinek idézésével pedig – az I. rendű alperes előadása alapján – kizárólag a közöltek hitelességének erősítése volt a cél.

[77] Az írás tartalma – szemben az elsőfokú bíróság megállapításával – nem a büntetőeljárás lefolytatásáról való tudósítás, ahhoz csupán érintőlegesen kapcsolható. Közli annak bizonyos adatait, azonban kizárólag néhány olyan tényt ismertet, amelyek szerinte a felperes bűnösségének alátámasztására szolgálnak. A hír tálalása szenzációkeltést céloz, de semmilyen általánosabb témába, tágabb összefüggésbe nem helyezi az eseményt és a büntetőeljárásról szóló beszámolóknak sem tekinthető. A hangfelvétel felhasználása, a közölt részletek egyáltalán nincsenek közvetlen kapcsolatban sem a nyomozás menetével, sem az I. rendű alperes által megjelölt, a közügyek témakörébe tartozó kérdésekkel. A cikk esetleges ilyen hatása, annak feltételezése önmagában nem teremt kapcsolatot a közügyek megvitatásával. Az adott esetben tehát a véleménynyilvánítás szabadságához fűződő jog nem erősebb a felperes magánszféra védelméhez fűződő személyiségi jogánál, a hangfelvétel felhasználását tehát alkotmányos védelem automatikusan nem illeti meg.

[78] Az sem kétséges, hogy a felperes nem minősül közszereplőnek, a közügyben megnyilvánulás nélkül pedig fogalmilag kizárt a felperes abban való, kivételes érintettsége. Mindezek miatt a sajtó véleménysszabadságának tűréshatára a felperest illetően a közszereplőkénél szűkebb.

[79] Jelentős peradat, hogy a baleset miatt büntetőeljárás indult, amelyben a sajtót megillető véleménynyilvánítási szabadság az általánoshoz képest korlátozottabb feltételekkel érvényesül. A hangfelvétel a büntetőeljárásban bizonyítékként szerepel és az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 3. § 4. pontja szerinti, bűnügyi személyes adatokat tartalmaz. Az I. rendű alperes által felhasznált információk a baleset körülményeinek leírására vonatkoznak, aminek tisztázása a büntetőeljárásban eljáró hatóság vagy bíróság feladata. További tény, hogy a felvételt a büntetőeljárást folytató hatóság nem hozta nyilvánosságra, az I. rendű alperes azonban már a vádemelést megelőzően a nyilvánosság elé tárta annak azokat az elemeit, amelyeket a cikk megírásához lényegesnek tartott. Az információkat nem a nyomozóhatóságtól, hanem mástól szerezte, előadása szerint a sértett családtagjai bocsátották rendelkezésére a nyomozási anyagokat.

[80] A Kúria irányadó gyakorlata szerint a folyamatban lévő büntetőeljárásra vonatkozó közlés esetén annak összhangban kell állnia az adott eljárás aktuális állásával, nem fejezhet ki előzetes ítéletmondást, tiszteletben kell tartani az ártatlanság vélelmének alapelvét (a Kúria Pfv.20050/2023/5-II. számú ítélete). A sajtónak a nyilvános tárgyalásról való tudósítása esetén a vádlott személyiségi jogait tiszteletben kell tartania. Ez alól a közvélemény tájékoztatásához való jog csak kivételes esetben teremt kivételt, kiemelkedő jelentőségű ügyek esetében (a Kúria Pfv.20189/2019/5. számú ítélete). Mindehhez járuló szempont, hogy a sajtót tájékoztatási jogának gyakorlása során terheli az érintettek személyiségi jogainak, ezen belül a magánszférájának és abba tartozó nevesített jogainak védelmére vonatkozó kötelezettség.

[81] Az ítéltábla arra is figyelemmel volt, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) gyakorlata szerint a büntetőeljárásban kezelt bizonyíték

nyilvánosságra hozatala csak akkor lehet jogszerű, ha nem sérti a büntetőeljárás tisztességességét (az Egyezmény 6. cikke) és nem okoz aránytalan beavatkozást az érintett felek magánéletébe (az Egyezmény 8. cikke). A közérdekkel összefüggésben való felhasználás megítélésénél a mérlegelés minden esetben kötelező és figyelembe kell venni az információk érzékenységeinek fokát is. A vizsgálat arra irányul, hogy a közérdekű tájékoztatás szükséges-e, és hogy az adott felvétel közzététele arányos-e a magánélet és a tisztességes eljárás védelméhez képest.

[82] Az EJEB figyelembe veszi, hogy a sajtó által közzétett bizonyítékok torzíthatják a büntetőeljárás tisztaságát, különösen, ha a nyilvánosságra hozatal hatással van a közvéleményre vagy az eljárásban részt vevő felek megítélésére. A tisztességes eljáráshoz való jogot sértheti, ha egy sajtó által közölt bizonyíték befolyásolhatja az eljárás kimenetelét. Az újságíróknak szem előtt kell tartaniuk a folyamatban lévő büntető ügyekkel kapcsolatos szolás során, hogy annak megengedhető határai nem terjedhetnek ki olyan kijelentésekre, amelyekkel sérthetik egy személy tisztességes eljárásban való részvételének esélyeit, vagy alááshatják a közvéleménynek a bíróságoknak a büntető igazságszolgáltatásban betöltött szerepébe vetett bizalmát (Worm kontra Ausztria, 83/1996/702/894).

[83] E megfontolások alapján a személyes adatokat tartalmazó, olyan bizalmas nyomozási anyagok publikálása egy hírhedt balesettel kapcsolatban, amelyet a hatóság is csak a nyomozás során szerzett meg, a Bédát kontra Svájc ügyben hozott döntés szerint a magánélet és a tisztességes eljáráshoz való jog sérelméhez vezet. A bűnügyi iratok publikálását a bíróság úgy értékelte, hogy a sajtó a felhasználással indokolatlanul avatkozott a magánszférába és torzíthatta az eljárás tisztességességét, mert hátrányosan befolyásolhatta a közvéleményt és az igazságszolgáltatást (Bédát kontra Svájc, App. no. 56925/08, 68-71.).

[84] Az ítéltábla szerint a hangfelvételen szereplő adatokról szóló tájékoztatás nem volt szükséges az ügy ismertetéséhez. Az az indok, hogy az alperes kizárólag saját állításait kívánta bizonyítani a hangfelvételtől vett adatok közlésével, a közérdekkel nem igazolható. A bíróság a felek által hivatkozott sajtóperben kihirdetett jogerős ítélettel a hangfelvétel alapján tett egyes valótlan, illetve hamis színben feltüntetett tényállítások helyreigazítását rendelte el. A nyilvánosságra hozott információk tehát nem voltak pontosak.

[85] Az I. rendű alperes olyan közérdeket, vagy jogos magánérdeket, amely a nyomozás megismerhető adataival szemben további adatok nyilvánosság elé tárását tette volna szükségessé, nem igazolt. Azt is figyelembe kell venni, hogy a sajtószabadság megerősített védelme nem a sajtó gazdasági érdekeire tekintettel áll fenn.

[86] Mindezek együttes mérlegelésével a jelen ügyben a felülbírálat eredménye az, hogy az elsőfokú bíróság ítélete anyagi jogszabályt sért, mert a hangfelvétel felhasználása jogellenesnek minősül.

[87] A másodfokú bíróságnak szem előtt kellett tartania, hogy a felperes a hangfelvételhez való jogának védelme érdekében a Pp. 502-504. §-ai szerinti – a hangfelvételhez való jog érvényesítése iránti – pert indított, amelyben a Pp. 503. § (4) bekezdése értelmében a felperes csak a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés *a) – d)* pontjában foglalt szankciók alkalmazását kérheti. A személyiségi jogok megsértése egyéb szankcióinak alkalmazása iránt külön per indítható. E vonatkozásban a bíróságot az előzetes kérelemben előadottak is kötik.

[88] Az előzetes eljárásban a személyiségi jogsértés megtörténtének megállapítása nyilvánvalóan nem képezi a kérelem tárgyát, a Pp. 503. § (4) bekezdése ugyanakkor ilyen igény érvényesítését ezen pertípusban lehetővé teszi. A rendelkező rész megfogalmazására tehát ennek megfelelően került sor.

[89] A fellebbezés eredményes, a felperes az első- és másodfokú eljárásban is pernyertes. A pervesztes I. rendű alperest üzemeltető cég-t a másodfokú bíróság a Pp. 83. § (1) bekezdése és 499. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperes részére a felperes képviselőjének ellátásával összefüggésben az első- és másodfokú perköltség megfizetésére. Az ügyvédi munkadíj összegét az Ükr. 2. § (1) bekezdése alapján, a felperes által felszámítottal egyezően (16 munkaóra és 120 Euro óradíj alapulvételével) forintban állapította meg, a munkadíjnak az Ükr. 2. § (2) bekezdés szerinti mérséklését nem tartotta indokoltnak.

[90] A személyek polgári jogi védelmével kapcsolatos perekben érvényesülő tárgyi illetékfeljegyzési jog alapján meg nem fizetett, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (2) bekezdés *b)* és *c)* pontja, valamint 46. § (1) bekezdése alapján számított kereseti és fellebbezési illeték megfizetésére a másodfokú bíróság a cég-t kötelezte a Pp. 101. § (1) bekezdése, a 102. § (1) bekezdése, valamint a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján.

[91] A cég-nek az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetnie.

[92] Az egyes adótörvények módosításáról szóló 2022. évi XLV. törvény 70. §-ával megállapított Itv. 78. §-ának (4) bekezdése alapján a fizetendő illeték a bírósági határozat jogerőre emelkedésétől – a jelen esetben az ítéltáblai határozat meghozatalának napjától – számított 60. napon esedékes.

[93] A másodfokú bíróság tájékoztatja a cég-t, hogy az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni. Amennyiben az illeték megfizetésére történő felhívásnak önként nem tesznek eleget a megjelölt határidőben, az illeték behajtására és megfizetésére az Itv. és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

Budapest, 2024. november 28.

Dr. Kovács Helga s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kovács Éva s.k.
előadó bíró

Dr. Ócsai Beatrix Márta s.k.
bíró